

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 22/2009 vp

Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomus 2008

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 4 päivänä kesäkuuta 2009 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmis-
televasti käsiteltäväksi Kansaneläkelaitoksen
valtuutettujen toimintakertomuksen 2008
(K 9/2009 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- valtuutettujen puheenjohtaja Anneli Kiljunen ja valtuutettujen sihteeri Olli Valpola, Kansaneläkelaitoksen valtuutetut
- vanhempi hallitussihteeri Juha Rossi, sosiaali- ja terveysministeriö
- puheenjohtaja Velipekka Nummikoski ja sihteeri Juhani Rantamäki, Kansaneläkelaitoksen hallitus
- pääjohtaja Jorma Huuhtanen ja johtaja Matti Puhakka, Kansaneläkelaitos
- puheenjohtaja Brita Järvinen ja pääluottamusmies Ritva Timonen, Kelan toimihenkilöt ry.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Kansaneläkelaitos suomalaisen sosiaaliturvan toimeenpanijana on kertomusvuonna suoriutunut hyvin lakisääteisistä tehtävistään. Eri selvitysten mukaiset arvosanat asiakaspalvelusta ja Kansaneläkelaitoksen toiminnan luotettavuudesta ovat olleet korkeita.

Valiokunta on viime vuonna Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomuksesta antamassaan mietinnössä ja aiemmin sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnasta annetun lain muutoksen yhteydessä kiinnittänyt huomiota asioiden ruuhkautumiseen muutoksenhakulautakunnassa ja yleiseen periaatteeseen hallinnon omasta vastuusta virheiden korjaamisessa (StVM 12/2008 vp ja StVM 8/2008 vp). Myös valtuutetut ovat kertomusvuoden aikana käsitel-

leet muutoksenhakulautakunnan työtilannetta ja käsittelyaikojen pitkittymistä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan lainsäädäntömuutoksilla ja muilla toimenpiteillä on onnistuttu purkamaan kertynyttä jonoa ja käsittelyajat ovat kääntyneet laskuun vuoden 2009 alkupuolella.

Valiokunta on saanut erillisen selvityksen Kansaneläkelaitoksen etuuspäätösten perusteluiden ja informaation kehittämisestä sekä itse-oikaisumenettelystä tavoitteena vähentää muutoksenhakuasioiden määrää (3.2.2009). Valiokunta pitää tärkeänä, että Kansaneläkelaitos pyrkii edelleen parantamaan eri etuuksien käsittelyprosesseja ja ratkaisujen laatua esimerkiksi selvityksessä mainitun työkyvyttömyyseläkkeiden kehittämishankkeen avulla. Myös oikaisuvaatimusmenettelyn asemaa hallinnon oikeussuojaj-

järjestelmässä pyritään selkeyttämään oikeusministeriön hankkeessa, jossa valmisteltavien muutosten vaikutuksia Kelan etuuksien käsittelyyn on selvitettävä. Valiokunta pitää tärkeänä, että lainsäädäntöä ja asiakasneuvontaa kehitetään niin, että teknisistä syistä johtuvat valitukset voidaan välttää.

Keskeinen keino muutoksenhakutarpeeseen vaikuttamisessa on sosiaaliturvan kokonaisuudistuksessa tavoitteena oleva lainsäädännön yksinkertaistaminen ja selkeyttäminen. Valiokunta toteaa kuitenkin jälleen, että sosiaalivaikutusjärjestelmän toiminnan kannalta on välttämätöntä, että myös Kansaneläkelaitos omalta osaltaan pyrkii jatkuvasti kehittämään hakumenettelyiden toimivuutta, asiakasneuvontaa ja päätösten perustelujen riittävyyttä ja selkeyttä.

Taloudellinen taantuma on erityisesti vuoden 2009 puolella lisännyt Kansaneläkelaitoksen etuusmenoja. Valiokunta viittaa tässä yhteydessä eduskunnan keväällä hyväksymään lausumaan, jossa edellytetään, että hallitus huolehtii pitkäjänteisesti Kansaneläkelaitoksen toimintamenojen kestävästä rahoituksesta sekä laitoksen riittävästä maksuvalmiudesta (HE 11/2009 vp, EV 19/2009 vp). Kansaneläkelaitoksen etuuskäsittelyssä taantuma on aiheuttanut tarvetta ylitöiden tekemiseen, jotta asioiden käsittelyajat voidaan pitää kohtuullisina. Tällaisessa tilanteessa on hyvä, että työtehtävien jakamista eri toimipisteiden välillä on jo aikaisemmin kehitetty määrätietoisesti. Lisätyön aiheuttaman rekrytoinnin lisäksi on erityisen tärkeää kiinnittää huomiota työyhteisön hyvinvointiin ja henkilös-

tön jaksamiseen liittyviin tekijöihin. Kertomusvuoden alusta voimaan tulleilla lainmuutoksilla muutettiin Kansaneläkelaitoksen hallituksen kokoonpanoa, valtuutettujen tehtäviä ja pääjohtajan asemaa. Pääjohtaja tai hänen sijaisensa eivät enää voi olla hallituksen jäseniä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan muutos on selkeyttänyt laitoksen hallintoelinten toimivallan jakoa ja laitoksen johdon vastuusuhteita.

Kansaneläkelaitos on rakentamassa terveydenhuollon käyttöön valtakunnallista tietojärjestelmäpalvelua, johon sisältyvät sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköinen käsittely ja sähköiset lääkemääräykset. Valiokunta pitää erityisen myönteisenä sitä, että saadun selvityksen mukaan Kansaneläkelaitoksen osalta järjestelmäkokonaisuus on valmistumassa ja että sähköisen lääkemääräyksen käyttöönotto voidaan aloittaa kuluvana vuonna.

Valiokunta pitää tärkeänä, että toimintakertomuksessa nostetaan jälleen esiin Kansaneläkelaitoksen tutkimustyön keskeisiä tuloksia, jotka ovat myös valiokunnan toimialan kannalta merkityksellisiä. Valiokunta pitää toimintakertomusta kaiken kaikkiaan selkeänä ja hyvin laadittuna.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa eduskunnan hyväksyttäväksi kannanoton,

että eduskunnalla ei ole huomautettavaa kertomuksen johdosta.

Helsingissä 11 päivänä kesäkuuta 2009

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Juha Rehula /kesk	Håkan Nordman /r
jäs.	Outi Alanko-Kahiluoto /vihr	Päivi Räsänen /kd
	Risto Autio /kesk	Paula Sihto /kesk
	Hannakaisa Heikkinen /kesk	Satu Taiveaho /sd
	Arja Karhuvaara /kok	Lenita Toivakka /kok
	Marjaana Koskinen /sd	Erkki Virtanen /vas.
	Jukka Mäkelä /kok	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen.